

In het werkboek *Denken over Taal* - groep 7 heb je

Van fouten kun je leren

Fouten maken betekent dat je aan het leren bent. Als je géén fouten maakt, kun je het al en is het te gemakkelijk voor jou. Je moet dan moeilijker werk krijgen.

Maak je een fout, kijk dan wát er fout is gegaan, pak het antwoordenboek en zoek uit hoe het zit. Zeg tegen jezelf 'ik kan het NOG niet'. Probeer het opnieuw en opnieuw tot je het snapt en goed doet. Dan ben je pas echt aan het leren!

Als je blijft proberen maakt je brein verbindingen die steeds sterker worden, waardoor je steeds meer kunt.

leinste
et fonetiek
s, dan
evoegd
n
an een
amelijk
udeert
mbineerd.
nnen. De
taal. In
in op de

Woorden:

Taal - groep 7 en bestudeer je aantekeningen over woorden, morfemen, fonemen.

Fonemen:

dat is zoals ze klinken.
De spelling hebt geleerd.
'de'. Maak de straatnaam
voor lezen en schrijven.

De	e	g	e	t	j	e	s
D	e					j	

Morfologie

Het Oud-Griekse woord 'morphē' betekent 'vorm'. Morfemen zijn de kleinste eenheden van een taal die betekenis hebben. Ze kunnen op verschillende manieren worden gecombineerd om woorden te vormen. Zoeken welke morfemen in een woord zitten, is een belangrijk onderdeel van de morfologie.

Morfologieregel 1:

bestaan. Bijvoorbeeld:

Morfologieregel 2:

Syntax

Morfologieregel 2:

Je kunt iets zeggen over hoeveel morfemen er in een woord kunnen zitten. Of iets over de plaats van morfemen. Kun je ze bijvoorbeeld omdraaien?

Syntaxregel 2:

Je kunt iets zeggen over de plaats van bijvoorbeeld het werkwoord of lijdend voorwerp in een zin. En of er iets verandert aan werkwoorden wanneer het aan het begin van de zin staat.

Diependenkertje

Bouw met echte legoblokjes een huis van een woord en daarna een straat van een zin. Laat het in je groepje zien en ontdek met elkaar wat je te weten kan komen over jullie woorden en zinnen.

Soorten morfologie

Verskillende talen gaan op verschillende manieren om met morfologie. In sommige talen heb je eindeloos morfemen achter elkaar. In andere talen heb je één superlang woord dat de hele zin bevat. In andere talen bestaat elk woord uit slechts één morfeem. In de komende hoofdstukken leer je over:

- isolerende en fusionele en agglutinerende talen
- Lastige woorden, die moeilijk om te lezen zijn

Kijk naar de zinnen 'Hij eet een appel' en 'De juf ziet hem'. Welke woordsoort komt eerst, daarna enzovoorts. Check eventueel ook nog zinnen in dit werkboek of in je leesboek.

Waarom doen taalkundigen onderzoek naar morfologie en syntax, denk je?

Denk na over hoe je taal leert, het Nederlands en andere talen. Hoe je bijvoorbeeld Engels leert. En wat doen je hersenen?

17. Taalpuzzel: Gaeilge

Gaeilge

Gaeilge is het Ierse woord voor de Ierse taal. Je spreekt

Té enthousiast, kan dat?

Soms ben je enthousiast en begin je al te werken, voordat de leerkracht alles heeft uitgelegd. Het is superfijn dat je zo enthousiast bent, maar zonder plan ergens aan beginnen is meestal niet verstandig. De kans dat het niet lukt zoals jij het wilt en dat je teleurgesteld raakt, is groter dan wanneer je wel een plan maakt. Denk eerst na, maak een plan op een kladblaadje en begin dan pas.

Hiernaast zie je hoeveel procent van de mensen de Ierse taal spreken in Ierland. Dat zijn zowel moedertaalsprekers als mensen die het als tweede taal spreken.

0% to 2%
2% to 5%

1

Waarom werd

er
mi
ge
de
Br
wa

Denk na over wat het gevolg kan zijn van een overheersing en over respect van de overheerser voor de mensen.

2

Hoe kan het dat het Iers zo anders is dan de buurtalen, denk je? Leg uit.

Eerder heb je al geleerd over hoe en waardoor talen zich verspreiden. Bekijk in de atlas of op internet waar Ierland ligt. Denk na over hoe de ligging te maken kan hebben met de speciale taal in Ierland.

Taal

Het Iers heeft ongeveer 33 medeklinkers en 11 klinkers.

Het wordt geschreven met het Ierse alfabet, hoewel dat best wel wat oefening vraagt. Neem bijvoorbeeld het woord voor 'vrienden'. Dat is: buachaill. Dat spreekt je uit als 'boe-uh-gil'. Een bekende Ierse meisjesnaam is 'Síle'. Dat spreekt je uit als 'sjuh-lie'. De laatste lettergreep rek je uit. Zoals je zult merken is het Iers bijna onherkenbaar voor sprekers van Germaanse en Romaanse talen. Er zitten maar weinig herkenbare woorden in.

3

Tá s
Tá s
Tá a
Tá tu anseo

Kijk goed naar de voorbeelden en ontdek nog een woord in de tekst Taal op de vorige bladzijde.

3a

in.

= Jij bent hier

= Zij is hier

= De jongen is klein

b. Leg uit wat je nu weet over het werkwoord 'zijn' in het Iers. Maak een schema.

Jij bent, hij is, zij is. Wat is dit in het Gaeilge?

3b

Kijk naar de plaats van S en V in de voorbeeldzinnen. Je kunt nog niet zien waar O staat, het lijdend voorwerp, omdat dat niet voorkomt in de voorbeeldzinnen.

4a

b. En wat over de morfologie van het Iers?

Kijk in je Aantekeningenschrift wat morfologie betekent. Uit hoeveel morfemen bestaan de woorden en wat zegt dat over wat voor soort taal het is?

4b

Vul de drie lege regels hieronder in.

5

Tá bosca ag an bhfear
Tá cat ag an mbean
Tá milseáin ag an gcaíln

= De man heeft een doos
= De vrouw heeft een kat
= Het meisje heeft snoepjes

Tá
Tá
Tá

Kijk goed naar de voorbeeldzinnen, net als bij alle eerdere Taalpuzzels.

5

= De kat heeft een vrouw

= De tandarts heeft een man

= De doos heeft snoepjes

Tip:
de letters
'bh' vormen
samen één
klank die je
uitsprekt als
'w'.

Evaluatie

Hoe heb je het gedaan? Wat vond je ervan? Hoe was je inzet?

Onderstaande vragen helpen je na te denken over jezelf, zelfreflectie noem je dat. Je leert jezelf daardoor beter kennen, weet beter wat je wilt, wat je moeilijk of gemakkelijk, leuk of vervelend vindt. En hoe je jezelf kunt motiveren.

Je kunt er in je groepje over praten of de vragen schriftelijk invullen.

Download de invulpagina's op:

eduforcedigitaal.nl

Lees nog eens wat je hebt opgeschreven bij hoofdstuk 1 opdracht 2a.
Je schreef daar op welk thema jou het leukste leek en welke het moeilijkst.
Is dit uitgekomen?

Leukste thema.

Moeilijkste thema.

Welke hoofdstukken **lukten**
en **waardoor** kwam dat?

interessant

ik kan dat
al goed

veel
inzet

leuk

makkelijk

ik had er
zin in